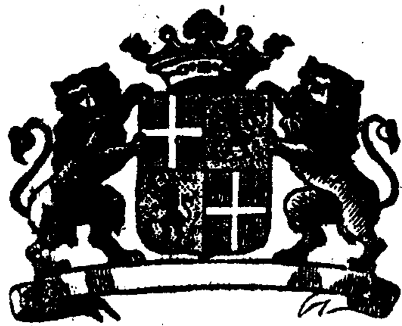
A°. 1857. N°. 182.

MAANDAG — 3 AUGUSTUS.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 2 Augustus.

De Indiesche aangelegenheden zijn voor het oogenblik de groote kwestie van den dag. Men begint van lieverlede meer bijzonderheden te vernemen, maar daardoor komt men ook tot de zekerheid, dat Delhi nog in de magt der muiters is, welke geruchten er ook in omloop zijn gebragt, omtrent de inneming dier plaats of van het fort der stad door de Engelsche troepen. In het Britsche Hoogerhuis is de vrees geopenbaard, dat indien de inname niet spoedig plaats vindt, het leger voor die stad van allen toevoer zou worden afgesneden, zoodra de regentijd was ingevallen, en het lot dier troepen dan allertreurigst zou wezen. Onzekers zal er altijd blijven in de voorstelling der in Indië plaats gehad hebbende gebeurtenissen; maar van lieverlede wordt er toch meer licht daaromtrent verspreid. Dit is stellig, dat men in Engeland het volle gewigt der zaak gevoelt, en dat dien ten gevolge even als de *Times* ook de Regering reeds begint in te zien, dat men tegen China voorloopig niet al te driest moet wezen. Zeer vredelievende instruktiën moeten naar lord *Elgin* zijn afgezonden. — Generaal *Campbell* is reeds den 22. te Alexandria aangekomen; hij dacht in 't begin van Sept. te Calcutta te zijn.

Aan de reis van *Napoleon* naar Osborne wordt thans een bepaald staatkundig doel toegeschreven; hij zal vergezeld wezen van den minister *Walewski*, terwijl de gezant *de Persigny* ook te Osborne zal komen. De lords *Palmerston* en *Clarendon* zullen er zich ook bevinden. Het Westelijk verbond, zegt men, zal nog naauwer worden aangehaald; de Britsche bladen beweren, dat ook Rusland er ter sprake zal gebragt worden, dat men in Brittanje beschuldigen wil de hand te hebben in den Indieschen opstand?

Baron *Rothschild* zal zich Vrijdag weder naar het Parlement begeven, om den eed af te leggen. Dan zal bepaald voorgesteld worden, hem volgens de akte van *Willem IV*, den eed te laten doen, die hem het meest kan binden, waartegen geene ernstige bezwaren moeten bestaan.

In de Donaukwestie moet de Porte eerst aan den Franschen gezant eene inwilliging hebben gedaan, om die daarna in te trekken. Dit kan niet anders dan Frankrijk ergeren, dat in deze zaak weldra eene meer krachtige houding zal aannemen.

De laatste berigten uit N. Amerika geven te kennen, dat de verwikkelingen tusschen de Unie en N. Grenada zoo goed als geschikt waren. — In Mexiko duurt de wanorde voort. Tusschen Acapulco en de hoofdstad was de gemeenschap verbroken; *Vicario* was in Iguala gedrongen en had er 60 inwoners vermoord, die de wijk in de kerk hadden genomen. De Indianen van Chilapa hadden zich met *Vicario* vereenigd. — Tusschen de geestelijkheid en de autoriteiten bleef het geschil voortleven.

— Z. M. heeft benoemd bij het personeel der geneeskundige dienst der landmagt tot off. van gez. 3. klasse de kweekelingen van 's Rijks kweekschool *W. K. M. v. Leeuwen van Duivenbode*, *M. v. Andringa*, *U. G. A. Boele*, *C. de Mooy*, *W. A. B. A. Strengnaerts*, *J. Dijkgraaf* en *J. v. Koetsveld v. Ankeren*, en bij het personeel der dienst in de Oost-Indien de kweekelingen *T. M. Mac Gillavry*, *E. P. Tombrink*, *H. L. Benjamins*, *E. Benjamins*, *B. Lietz*, *J. J. Postma*, *J. D. v. Roggen*, *H. W. Sinnighe*, *C. W. F. Foreman*, *F. H. J. v. Opdorp*, *L. A. L. de Kuster*, *A. C. Langeveld*, *G. A. v. Goens*, *B. J. Wagner*, *J. W. Ravesteyn Medemblik*, *J. F. H. Aernout*, *D. J. Visscher* en *C. O. v. Oordt*, en voor de W.-Indien den kweekeling *J. H. Celen*.

— Z. M. heeft aan den heer *J. A. C. Oudemans*, als buiteng. hoogleeraar alhier, eerv. ontslag verleend.

— Het heeft Z. M. den Koning behaagd, aan het kabinet van pleisterbeelden, prenten, teekeningen, enz. bij de Hoogeschool te Leiden ten geschenke te geven eene zinnebeeldige voorstelling ter eere der geneeskunde, bestaande in het beeld eener vrouw, met toepasselijke opschriften, ter grootte van half leven, vervaardigd door den beeldhouwer *Aug. van den Kerckhove*, te Brussel.

— De gravin *van Buren* werd, naar men uit Londen schrijft, gister van Manchester te Liverpool verwacht. De gravin zal in laatstgenoemde stad tot Woensdag blijven en dan naar Schotland vertrekken.

— Eergisteren avond is het koninklijk stoomjagt de Leeuw ter reede van Vlissingen aangekomen. Aan boord daarvan bevond zich Z. K. H. de prins *van Oranje*, die dadelijk is overgegaan op het aldaar ter reede liggende schroefstoomschip Groningen, waarmede Z. K. H. zoo als men weet, onderscheidene havens van Spanje zal bezoeken.

— Met leedwezen zien wij, zoo schrijft de *Amst. Ct.*, overal in de hoofdstad aangeplakt eene oproeping aan het „*volk van Nederland*," om adressen te teekenen aan den Koning, opdat Z. M. de onderwijs-wet, wier aanneming door de Eerste Kamer men met grond verwachten mag, niet bekrachtige. Reeds de bewoordingen der bedoelde oproeping, en de onjuiste voorstelling der zaak daarin gegeven, werpen een hoogst ongunstig licht over het streven van hen die tot dit afkeurenwaardig petitionnement aansporen. Na al het gebeurde, na de ernstige en gemoedelijke behandeling der zaak in de Tweede Kamer, ontraden wij onzen stad- en landgenooten met den meesten nadruk zoodanige adressen te onderteekenen.

De *Tijd*, die al zeer weinig is ingenomen met de onderwijs-wet, en haar ellendig werk noemde, zegt echter teregt, dat door de wijze, waarop eenige drijvers thans weder hun spel beginnen, de kwestie van het parlement op de straat wordt overgebragt. Een beroep op het volk, dat achter de kiezers staat, is voor antirevolutionnairen al eene zeer *revolutionnaire* handeling!

— Naar men verneemt, zal de heer *Groen van Prinsterer* eene reis doen naar Zwitserland.

— Gister hebben wij mededeeling gedaan van de bepaling der vergadering van de Prot. Unie op Donderdag 3 Sept. Wat de werkzaamheden op die vergadering betreft, ze zullen bestaan, in de verkiezing van een nieuw bestuur en de vaststelling van een reglement van orde voor de vergaderingen.

Daarna zal worden overgegaan tot de gewone werkzaamheden der algemeene vergadering en wel in deze voege:

A. Aangezien het van hoog belang is, dat de Nederlandsche Protestantsche Unie zich harer beginselen in hunnen aard en strekking wel bewust zij, en de eerste algemeene vergadering eigenaardig geschikt is om daartoe mede te werken, zal aan de orde gesteld worden het spreken over:

I. De liefde, die het hoogste is en niet dan vrucht kan zijn van het geloof in *Jezus Christus*.

II. De belijdenis der waarheid, als voor den Christen eene gewetenszaak, die alleen op den weg der vrijheid kan worden gehandhaafd.

B. Aangezien de Nederlandsche Protestantsche Unie zich ter bespreking kiest die christelijke en protestantsche belangen, wier behandeling door de behoefte des tijds wordt gevorderd, en zich daardoor ook op praktisch gebied beweegt, zal de vraag worden ter tafel gebragt:

III. Is de Christen, als zoodanig, geroepen om zich aan te sluiten aan de pogingen van hen, die het gebruik van den sterken drank willen afgeschaft zien? *K. C.*

— De Algemeene Synode der Ned. Herv. Kerk heeft zich verpligt gezien te beslissen, dat de deelnemingen in de geldleening tot oprigting van een hulpfonds ter uitbreiding van de Evangeliebediening in de gemeenten, uit aanmerking van het in vergelijking met het benoodigd kapitaal onaanzienlijk bedrag der ingeschrevene gelden, niet worden aangenomen.

— In het berigt gisteren medegedeeld omtrent het verhandelde in den gemeenteraad is eene kleine vergissing ingeslopen. De adressen tegen de verordening op het bouwen zijn nl. niet ter sekretarie gedeponeerd, doch naar de komm., welke die verordening ontwierp, verzonden, ten einde zij daarin aanleiding zou kunnen vinden om, als er verbeteringen zijn voor te dragen, daartoe over te gaan.

— Den 30. Julij werd te Leeuwarden onder voorzitterschap van den heer mr. *J. Dirks*, de 87. vergadering van het Friesch genootschap voor geschied-, oudheid- en taalkunde gehouden. Tot buitengewone leden werden benoemd de heeren: *J. L. A. Diegerick*, professor aan het kon. athenaeum te Brugge en archivaris der stad Yperen, Jhr. Mr. *J. de Bosch Kemper*, hoogleeraar in de regten, te Amsterdam, Dr. *Braun* en Dr. *Grotefend*, direkteuren van de Gesammt. Verein des Deutschen Geschichts- und Alterthums-Vereine te Hanover, *E. T. Mooijer* te Minden en *F. J. Furnwall*, sekret. van the Philological Society te Londen; tot gewone leden de HH. *J. H. van Dall*, archivaris der stad Sluis, en *H. Kuipers*, boekh. te Leeuwarden.

— Wij vernemen dat te Rotterdam het plan bestaat om eene Naamlooze Maatschappij op te rigten, tot exploitatie van gas uit harsolie vervaardigd, volgens de geoktroijeerde uitvinding van den heer *Abram Longbottom*. Zeven achtingwaardige en daaronder zeer zaakkundige ingezetenen dier stad en van Gouda, hebben zich aan het hoofd der onderneming gesteld en verzenden dezer dagen de prospektussen. Het plan is een kapitaal van ƒ 500,000 bijeen te brengen, verdeeld in aandeelen van ƒ 250. Men verneemt wijders dat de toestellen tot vervaardiging van dit gas zoo onkostbaar, kompakt en gemakkelijk in de behandeling zijn, dat zelfs bijzondere personen zich daarvan zullen kunnen bedienen, terwijl de kleinste dorpen voortaan door gas zouden kunnen verlicht worden. Ook zou dit gas voor onze kustlichten, wegens lichtsterkte en onkostbaarheid, zeer de aandacht verdienen. *N. R. Ct.*

— Met genoegen mogten wij nu en dan de opmerking maken, dat het muziekkorps der veld-artillerie alhier telkens in eenheid, in kracht, in juistheid wint. Thans kunnen wij melden, dat de goede naam van dit korps reeds tot het buitenland is overgegaan. Door den direkteur der *Johannisberger kapel*, den uitstekenden dirigent *Langenbach*, geëngageerd, gaat de artillerie-muziek, na daartoe van Z. M. den Koning welwillend verlof te hebben bekomen, in de volgende week 5 koncerten geven te Dusseldorp en Elberfeld; we houden ons overtuigd, dat dit korps, welligt het eerste dat uit Nederland naar Duitschland gaat, om zich daar te doen hooren, met eere zijn naam in Germanje zal weten te handhaven.

— Bij de warme zomer, die wij hebben, blijft het gebruik maken van baden steeds in meerdere mate algemeen worden. In de afgeloopen maand Julij zijn, niettegenstaande het vertrek van studenten en hospitalisten, dan ook nog 8968 personen alleen aan de *Zwemschool* gaan baden of zwemmen.

— Mogten wij pas op eene belangrijke uitgave wijzen, de vroegere werken van Mr. *v. Lennep*, eene nieuwe pennenvrucht van een onzer meest geachte en geroemde schrijvers, Ds. *ten Kate*, vergt teregt op nieuw onze aandacht. Het betreft eene uitgave van den heer *Swaan* te Arnhem, de *reisherinneringen in Italie* van *J. J. L. ten Kate*. De uitgave, in afleveringen geschiedende, wordt met uitermate veel zorg volbragt, keurige steendrukplaten versieren den netten druk, en alleen het uiterlijk lokt reeds tot koopen uit, waar men nog het inwendige niet heeft kunnen schatten. En dat men niet alleen met veel genoegen, maar ook met voedsel voor verstand en hart aan de hand van den heer *ten Kate* eerst een deel van Frankrijk en daarna Italië zal doorwandelen, wie is er niet van verzekerd, die niet ten volle vreemdeling is in onze letterkunde?

Reeds zien 6 afleveringen van het werk het licht; die eerste afleveringen geven de overtuiging, dat het niet alleen de letterkundige is, wiens arbeid men in deze *reisherinneringen* telkens meer zal waarderen, maar ook de fijne, gevoelvolle en met kennis begaafde, opmerkzame reiziger, die bij den een, meer of min onlangs genoten schoons in 't geheugen terugroept, den ander aanwijst en reeds op[illegible] maakt op wat hij op zijne beurt hoopt [illegible] wonderen, den derde, die zulke verre[illegible] niet kan maken, geleidelijk maar tevens zoo juist en genoegelijk bekend maakt, met wat het heerlijke zuide-

lijke Schiereiland oplevert.

Wij wenschen den uitgever een ruim debiet toe voor deze *reisherinneringen.*

⁎— Den 29 Julij l.l. overleed te Doorn, werwaarts hij zich tot herstel van zijne wankelende gezondheid had begeven, in den ouderdom van bijna 67 jaren, onze waarde stadgenoot, de Hoogeerwaardige Zeergeleerde Heer *Ahasueros Francken*, emeritus predikant bij de Nederduitsche Hervormde gemeente alhier. In 1790 te Nijmegen geboren, ontving hij daar zijne eerste opleiding op de latijnsche school, bezocht vervolgens onze Akademie, en kweet zich hier op zulk eene wijze, dat zijne Leermeesters, inzonderheid de Hoogleeraren *Heringa Elz.* en *G. van Oordt*, hem onder hunne meest uitstekende, geliefdste leerlingen telden. In 1812 werd hij tot proponent bevorderd, en op den 10 Okt. des volgenden jaars aanvaardde hij de evangelie-bediening te Slijk Ewijk en Oosterhout. Weldra verspreidde zich van daar de mare van zijne uitnemende predikgaven en herderlijke trouw, zoodat hij achtereenvolgens door onderscheidene, en onder deze door de meest aanzienlijke gemeenten van ons vaderland, tot herder en leeraar begeerd werd. In 1817 vertrok hij naar Muiden, in 1821 naar Doetinchem, in 1822 naar Delft, en in 1826 naar Utrecht, van waar hij in 1827 naar Amsterdam werd beroepen; maar welke beroeping uit gehechtheid aan zijne geliefde Utrechtsche gemeente tot hare groote blijdschap door hem werd afgewezen. — Hij was een man met een helder hoofd en een warm hart. Eenvoudigheid, opgeruimdheid, welwillendheid, vriendelijkheid, dienstvaardigheid, inschikkelijkheid en tevens zelfstandigheid waren trekken van zijn beminnelijk karakter en zijn aangenamen omgang. — Zijne evangelie-prediking getuigde van zijne naauwkeurige, grondige kennis, van zijn vast en hartelijk geloof, van zijne warme liefde voor den Heer, dien hij predikte, van zijne vurige zucht, om zijne hoorders voor Hem te winnen, of naauwer aan Hem te verbinden, en zij kenmerkte zich door rijkdom van zaken en degelijkheid, door helderheid en levendigheid van voorstelling, door zuiverheid van taal en fraaiheid van stijl, en bovenal door hartelijkheid en gemoedelijken ernst. Wars van alle uitersten en afkeerig van de zucht, om zich naar vooroordeelen en onevangelische begrippen te schikken, hield hij zich eenvoudig aan het woord van God, en sprak hij, omdat hij geloofde. — Slechts weinig heeft hij in druk uitgegeven; zijne zedigheid schijnt hem daarvan terug gehouden te hebben; maar wat wij van hem bezitten, in onderscheidene tijdschriften opgenomen, of afzonderlijk gedrukt, doet het ons bejammeren, dat hij niet meer aan de pers heeft toevertrouwd. — Meer werkzaam was hij in kerkelijke zaken. In ons kerk-regt was hij zeer ervaren, en met onze kerkelijke wetten naauwkeurig bekend. Hiervan getuigden zijne adviesen in den kerkeraad, en bij hoogere kerkelijke besturen. Van 1828 af bekleedde hij de belangrijke betrekkingen van Sekretaris van het Prov. kerkbestuur van Utrecht en van het Prov. kollegie van toezigt, en hoe hoog dat kerkbestuur hem waardeerde, kan daaruit blijken, dat het hem tot Sekretaris wilde behouden, ook nadat hij zijn emeritaat als predikant had gekregen. Meermalen heeft het hem ter bijwoning van de Synode afgevaardigd, en tweemalen heeft hij het praesidium bij die hoogste kerkvergadering waargenomen. — Hij was ook lid van de kommissie tot de uitgave der evangelische gezangen, en door zijne naauwkeurigheid, zijn' goeden smaak en dichterlijk talent geschikt om daarin werkzaam te zijn. — Dat hij ook in de geleerde wereld gunstig bekend was, heeft het Provinciaal Utrechtsch Genootschap getoond, door hem als lid te benoemen. En Koning Willem II heeft zijne verdiensten erkend door hem tot ridder der orde van den Nederlandschen leeuw te verheffen. — Zijne bedroefde weduwe verliest in hem een' hartelijken echtgenoot en wijzen raadsman, met wien zij innig was verbonden; zijne kinderen, die zijne kroon en blijdschap waren, een' teeder minnend' vader; zijne vrienden een' trouwen, deelnemenden vriend; — de Utrechtsche gemeente een' ijverigen herder en leeraar, die niet alleen door onderwijs en prediking, maar ook door zijnen naauwgezetten, godvruchtigen wandel haar leerde en stichtte, die ook na zijn verkregen emeritaat in 1855, zooveel zijne wankelende gezondheid dit toeliet, vooral door bijzonder onderwijs aan zijne voormalige leerlingen, aan hare opbouwing bleef arbeiden, en — de Nederlandsche Hervormde kerk mist [illegible] een' van hare bezadigde, wijsste bestuurders. — [illegible]de in wien hij geloofde, zag hij niet op tegen [illegible] maar wel vreesde hij voor het lijden, [illegible] zijne meening, zijn sterven zou vooraf[illegible] doch deze vrees heeft zijn hemelsche Vader [illegible] want hij is op het onverwachtst, als in een [illegible]blik, van hier weggenomen. — Zijn asch rust in vrede! Zijne nagedachtenis zal bij allen, [illegible] hebben gekend, in zegening blijven.

[illegible] hier bekende barijton zanger *Beck* heeft te Pest [illegible]ge gastrollen gegeven en heeft bij zijn [illegible]n een gouden lauwerkrans ontvangen, [illegible] het opgetogen publiek. — Mevr. *Lind-*[illegible]enkt eene nieuwe kunstreis door de goudstreken van Amerika te gaan maken. — De Keulsche mannenzangers-vereeniging, die bij hare reis naar Parijs 20,000 fr. verloor, heeft te Londen dat te kort weder gedekt en eene som van 1200 th. bovendien van daar medegebragt. — *Lablache's* dood wordt weêrsproken.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 1 *Aug.* 0.95 El; + AP. 7.90. Gev. 1 d. *Keulen*, 31 *Julij*. 5 v. 10 d. (5 v. 10 d. Rijnl.) Gev. 2 duim. Rijnl.

BEROEPEN:

te Hoorn Ds. *J. Stemberg* te Renswoude.
„ Huizen „ *H. Slothouwer* te Op en Neder Andel.
„ Ee „ *W. van den Bijtel* te Gaast.
„ Woerden „ *A. Dekkers* te Chaam.

AANGENOMEN:

naar Arnemuiden door den heer *J. v. d. Meulen*, kand.
„ Bleskensgraaf „ Ds. *J. J. Gobius du Sart* te (Nigtevecht.

BEDANKT:

voor Vianen door Ds. *N Osti* te Delftshaven.
„ Scheveningen door Ds. *J. W. Felix* te Heeg.

— Ter vervulling der vakature, ontstaande door het emeritaat van ds. *F. Lorié Pz.*, heeft de kerkeraad der Rem. Gereform. gemeente te Hazerswoude beroepen ds. *L. de Jong*, pred. te Oude Wetering. Deze bedankt hebbende, is beroepen dr. *J. W. Bok*, proponent bij de Broederschap.

Oost-Indiën.

— De Java-berigten van 10 Junij bevatten nog het volgende:

Biliton. — Volgens berigten van 30 April jl. was de gezondheidstoestand der bevolking in die maand voortdurend naar wensch.

De bruggen en wegen zijn geheel vernieuwd en hersteld, en bevinden zich thans in eenen goeden staat.

In die maand viel dagelijks veel regen, zoodat er overvloedig water voorhanden was om in de mijnen te werken; 20 Chinesche nieuwelingen waren van Singapoera voor den mijnarbeid aangebragt.

Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo. — De stand van het padiegewas was in de maand April jl. in deze residentie gunstig en beloofde eenen vrij goeden oogst.

De gezondheidstoestand onder de mijnwerkers laat niets te wenschen over.

In het gebied van Tanette zijn steenkolen ontdekt, waarnaar onderzoek is opgedragen aan den kapitein der infanterie *van Ziwet.*

De opbouw der nieuwe redoute te Segiri wordt steeds met kracht voortgezet. Het is opmerkelijk dat dagelijks p. m. 400 arbeiders uit de bevolking vrijwillig daaraan werken.

— Door den Goev.-Gen. van Nederl. Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel departement. Erkend en toegelaten, krachtens kon. besl. van 19 Sept. 1856, de heer Gustav Kinder, als konsul van Saksen te Batavia.

Benoemd: tot resid. van Bezoekie, H. A. van der Poel; tot 2. algem. pakhuism. te Batavia, F. F. J. van Hengst; tot 2. subst.-griff. bij het hoog geregtshof van Nederl. Indie, de ambten. 1. kl. mr. W. E. van der Hout; tot resid. van Pekalongen F. N. Nieuwenhuijzen; idem van Madura N. A. J. Arriëns; tot onderwijz. aan de goevern. lagere school te Banda J. O. Boulet; tot 3. komm. op het resid.-kant. te Soerabaya, M. J. Bouwensch, bij de dir. der produkten en civiele magazijnen: tot 1. komm. F. B. van Leeuwen, tot 2. komm. W. T. van Dinter, tot 3. komm. J. van Slooten; tot buitenw. 3. komm. bij de algem. rekenk. J. E. Bruins; tot predikanten bij de Protest. gem.; te Passaroean Ds. A. A. T. Mounier; te Rembang Ds. C. A. L. van Troostenburg de Bruyn, te Pekalongen Ds. J. H. Z. Bruinier; tot adj.-sekret. van het best. over de Prot. kerk in Nederl. Indie, D. W. Schiff; tot lid in den resid.-raad te Soerakarta, C. van Bronckhorst; tot raadsh. in het hoog geregtshof F. H. A. Schusler; tot kontrol. 3. kl. A. H. G. Blokzijl; tot ambten. voor de dienst der elektro-magnetische telegrafen, P. Margadant.

Bevorderd, tot opz. 2. kl., de opz. 3. kl. J. Boode.

Belast: met de waarneming der betrekking van civielen gezagh. in de Lampongsche distrikten, de ambtenaar op wachtgeld R. Wijnen; met de waarneming der betrekking van assist.-resident van Tebing-Tingie, de ambtenaar P. C. baron van Eck.

Werkzaam gesteld: Als buitengewone derde kommiezen bij de algemeene rekenkamer, de klerken bij die kamer P. H. Leidelmeijer en J. H. Ilcken.

Ontslagen, eervol, uit 's lands dienst, de loods 1. kl. te Soerabaija B. F. Steevens; eervol, met behoud van regt op pensioen, de 2. algem. pakhuism. te Batavia J. Obdam; eervol, uit zijne betrekking, de buit. 3. komm. G. Seel; op zijn verzoek, als ambt. ter beschikking van den res. der Wester-afd. van Borneo, A. P. E. Gout; bij 's lands burg. openb. werken, eervol, de opzigter 2. kl. A. v. Eekhout; als pred. bij de Prot. gem. in N. Indie, met behoud van regt op pens., Dr. S. A. Buddingh.

Verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den res. van Bezoekie H. Kleyn van de Poll.

Militair Departement. Benoemd: Tot luit.-kol., chef van den gen. staf, P. H. Koster; tot majoor, sous-chef van den gen. staf, Jhr. F. W. R. Flugi van Aspermont; bij het wapen der inf.: tot kaps. V. J. Speltie, J. F. W. A. Essers, E. R. Goteling Vinnis, W. E. T. van Heemskerk, W. de Bode, K. J. B. Eichelberg, G. J. C. A. Cochius, F. P. Cavaljé, G. van Vuuren, G. P. Gorissen, H. F. Sterk, P. E. Buijs, W. v. Leijden, C. B. H. v. Deutekom, W. F. K. v. Harrevelt, F. C. Timmler, tot betaalm. 1. kl. J. P. M. de Groot; tot adj.-int. L. J. van der Maesen, G. P. J. Ockerse en J. H. Mulder; tot adsp. bet. W. J. Liefveld en P. F. Coenen; tot adj. F. C. J. van Dentzsch; tot lid in het hoog milit. geregthof, Mr. J. de Wal Hz.; tot adj. I. H. Heyman; tot kommies-expedit. bij den gen. staf de gepasport. serg.-maj. P. G. de Booy.

Geplaatst bij de geneesk. dienst in de Wester-afd. van Borneo, de offic. van gez. 3. kl. E. v. Hengel; bij het garniz. te Samarang de offic. van gez. 3. kl. J. J. Grasprè Molière.

Verleend: Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den chef over de geneesk. dienst C. W. R. Voigt; wegens ziekte, aan den 2. luit. van het reg O. I. kavallerie J. A. Scherens.

SPANJE.

MADRID, 27 Julij.

In gewoonlijk omtrent wat ten paleize omgaat goed onderrigte kringen wordt veel gesproken over het verlangen der koningin, dat hare moeder weder te Madrid zal komen wonen, naar sommigen verzekeren, om in haar een steun te meer te hebben tegen de klerikale *côterie.* De hertog van Valencia moet hiertegen echter ernstige bedenkingen in het midden hebben gebragt. Trouwens, het is ook niet waarschijnlijk, dat koningin *Maria Cristina* vooreerst zich weder hier te lande zal vestigen, daar zij, behalve huisraad, twee onmetelijke landgoederen en een prachtig paleis heeft laten verkoopen.

Onze gezant te Londen, de heer *Bravo*, die zich nog hier bevindt, doet, naar men verneemt, moeite, om generaal *Lersundi* in het ministerie te vervangen.

Dezer dagen is hier, waarschijnlijk om politieke redenen, gearresteerd, kolonel *Julian Frias*, vroeger lid der grondwetgevende Kortes.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 30 Julij.

Het Weener Kabinet wil van eene vereeniging der Donau-prinsdommen niets weten, en zal alles aanwenden, om dit plan van eenige mogendheden te blijven tegenwerken. Ons goevernement vindt in den Turkschen gezant alhier, prins *Kallimachi*, die ook tegen die vereeniging gestemd is, een grooten steun. De verkiezingen hebben er plaats gehad, en de Porte zal zich vooreerst niet storen aan den wensch van Frankrijk, om die verkiezingen voor nietig te verklaren.

— Men spreekt van eene verandering van de bestaande verordeningen op de drukpers-aangelegenheden in Oostenrijk, en inzonderheid wat betreft de dagbladen. De hoofden der R. K. geestelijkheid verlangen maatregelen, door welke de verbreiding der dagbladen min of meer zoude worden beperkt, en daartoe in de eerste plaats de invoering van het zegelregt op dezelve; en in de tweede plaats nog eenige inkorting van de vrijheid, die aan de dagbladen is gelaten, maar die elk oogenblik door het hoog bestuur kan worden ingekort. Het is mogelijk en zelfs niet onwaarschijnlijk, [illegible]gedeelte van dit verlangen zal worden voldaan, en dat de meeste kleine blaadjes daaronder zullen bezwijken, maar een terugkeer tot den toestand der dagbladpers als voor dertig jaren wordt door het meerendeel der Oostenrijksche staatslieden ongeraden geacht.

Uit Hamburg verneemt men, dat de Engelsche regering de groote stoomschepen afhuurt om troepen naar Indië te doen overvoeren. Naar men meent, zal de reis daarmeê van hier naar Calcutta slechts vijf en zestig à zeventig dagen duren.

— 1 *Aug.* Met. 5 pCt. 82⅞; Nationale 84¾; Bank 1005; Credit Anst. 238¼; Noord-Bahn-Akt. 188¼; O.-Fr.-Spoorw.-Akt. 243½; Saltzb.-Sp.-Akt. 100⅛; Lomb. Ven. 108; wiss. op Lond. 10,09.

ENGELAND.

LONDEN, 31 Julij.

Omtrent de Indiesche zaken verneemt men nog dat de muiters de Europeanen hebben vermoord te Onrat, Delhi, Russenabad, Horsi, Hissao, Shandi, Barielly en Saxhenwoor. Te Ferozepore zijn den 13. Junij eenige veroordeelde muiters teregt gesteld. — Door sommigen wordt hier nog geloof gehecht aan de inneming van Delhi door onze troepen, eene tijding die over Madras door het huis *Binny* is ontvangen. Van eene andere zijde wordt evenwel berigt, dat Delhi den 16. Junij nog in de magt der muiters zich bevond, nadat de troepen twee uitvallen der opstandelingen hadden afgeslagen. Den 21 dacht men het noodige materiëel voor de stad bijeen te hebben, om die te gaan bestormen. Den 1 Julij was er te Bombay echter nog geen berigt van. Te Russnerabad heeft het muitend garnizoen slechts 2 Eng. officieren gedood; te Neemuch zijn de vrouwen en 2 kinderen van een sergeant-majoor verbrand; van beide plaatsen is het garnizoen naar Delhi opgerukt. Te Lucknow heeft de bevelhebber sir *H. Lanarence* geweldadigheden voorkomen; maar de inlandsche troepen zijn ook naar Delhi opgerukt. De ongeregelde kavallerie van Oude heeft 3 officieren gedood; een detachement van 400 ruiters, dat de muiters van Neemuch was nagezonden, is ook opgestaan en heeft twee officieren gedood. — Men vreest, dat ook het kontingent van Scinde zal zijn opgestaan. Te Allahabad had het 6e reg. ten stelligste zijne getrouwheid aangekondigd en daarvoor den dank in het regeringsblad ingeoogst; maar geheel onverwacht is het toch opgestaan, na 12 officieren te hebben vermoord. Te Benares zijn 1 kapitein gesneuveld en 3 officieren gewond bij het uit elkaâr drijven der muiters. — Te Hansi en Hissar hebben de muiters alle Eng. inwoners vermoord. — Behalve nog op andere plaat-

sen is zelfs in het leger vóór Delhi muiterij ontstaan, die echter dadelijk is onderdrukt. — Te Calcutta en in den omtrek zijn alle inlandsche troepen ontwapend. Voor de handhaving der orde heeft de goeverneur eene wacht van vrijwilligers georganiseerd.

Het blijkt uit allerlei gevonden stukken, dat vrees voor gedwongen verandering van godsdienst, en voor opheffing van oude instellingen de muiterij alleen moet hebben veroorzaakt. — In een rapport van sir *C. Napier* van 1849, zegt deze, dat hij, na 8 jaar met de inlandsche troepen geageerd te hebben, niet voor hunne muitzucht vreest, maar dat men hen alleen niet moet mishandelen. Maar ook dan nog, zou met de Cypaijers meer te handelen blijven, dan met Europesche troepen.

De sekretaris van den ex-koning van Oude noodigt in een open brief het Engelsche publiek uit, zijn oordeel over den in fort William gevangen koning zoolang op te schorten, tot bewijzen van zijne schuld zullen zijn bekend gemaakt. Hij verzekert, dat niets meer vreemd aan den koning is dan het denkbeeld, om deel te nemen aan eene zamenzwering tegen de Britsche heerschappij in Indië of elders.

LONDEN, Zaturdag, 1 Augustus.

Er zijn overland-brieven aangekomen van Madras en Bombay. De troepen hielden zich trouw. Ongeveer 40 regementen in Bengalen zijn in opstand gekomen; een aantal officieren en familiën op onderscheidene posten zijn vermoord, maar op sommige plaatsen zijn de opstandelingen met groot verlies verslagen. Oude is stil. Te Calcutta loopende geruchten van den val van Delhi vereischten bevestiging. De adjudant-generaal is daar gesneuveld, doch de insurgenten zijn schitterend teruggeslagen door de kavallerie der guides, die in 28 dagen een afstand van 750 Eng. mijlen had afgelegd; de kommandant is gesneuveld. Dadelijk daarop rukte de belegeringstrein aan, en het bombardement begon. Men vreest voor het land der Nizams, en het kontingent van Scinde dreigt zich tegen de Engelschen te keeren. Men verwacht een groot effekt van den val van Delhi.

De voortdurende aankomst van talrijke Britsche troepen bragt te weeg, dat men minder ongerust werd en niet meer twijfelde aan de eindelijke demping van den opstand.

Het berigt van den val van Delhi is oogenschijnlijk zonder grond. De direkteuren der O.-Indiesche maatschappij hielden heden vergadering en hebben geenerlei bevestiging er van openbaar gemaakt.

Gisteren avond had er in beide huizen van het Parlement eenige diskussie plaats over de Indiesche [illegible] werd de bill over de echtscheiding voor de tweede maal gelezen: 208 stemden tegen 97.

47,000 £ in goud werden gisteren uit de bank genomen.

LONDEN, Zaturdag 1 Augustus.

Het Huis der Gemeenten heeft, op verzoek van lord *Palmerston*, de beraadslaging over de motie van lord *John Russell* bepaald op aanstaanden Vrijdag, alsdan zal overwogen worden of de akte van *Willem IV*, ten opzigte van den eed in het Parlement, eene wijziging kan ondergaan.

Eene depêche van Dublin behelst, dat het vertrek op handen is der flottielje, die den kabel zal overbrengen, voor de telegrafische lijn tusschen Engeland en de Vereenigde Staten. Gisteren had men twee gedeelten van den kabel vereenigd, en eene depêche, daarover afgezonden, had den afstand van 2,500 mijlen in minder dan éene sekonde afgelegd.

— 1 *Aug.* Geo. $91^1/_8$; Sp. 3 pCt. $41^3/_4$; $1^1/_4$ pCt. 25; Rusl. 5 pCt. $111^1/_2$; $4^1/_2$ pCt. $97^3/_4$; Holl. 4 pCt. 98; $2^1/_2$ pCt. 64; Sard. 5 pCt. $89^1/_4$.

FRANKRIJK.

PARIJS, 31 Julij.

Naar men verneemt heeft lord *Elgin* in last, met China een verdrag tot stand te brengen, waardoor de kwestiën, door den konsul te Canton voorbariglijk te berde gebragt, zouden worden verdaagd, welligt met het oog op Indië, waar Engeland met kracht den opstand wil onderdrukken, om daarna de regtstreeksche werking der regering in de plaats te stellen van het bestuur der Kompagnie. Dit verklaart de houding onzer regering en de nota van den *Moniteur* betreffende onzen bijstand tegen China.

Uit de tijdingen uit Konstantinopel ontvangen
blijkt, dat de pogingen van den heer *de Thouvenel*
om Turkije's onafhankelijkheid in de zaak der Vor-
stendommen te bewaren, schipbreuk hebben geleden
op de intrigues der Engelsche en Oostenr. gezanten,
die, als het ware met geweld den ministerraad bij-
wonende, den grootvizier hebben doen terugkomen
op zijne belofte, om de verkiezingen in Moldavië te
doen verdagen; ware hij niet gebleven, om de latere
instruktiën hem van hier toegezonden, dan had onze
gezant, over dit gedrag verontwaardigd, gewis zijn
ontslag genomen.

De staatsraad heeft gisteren het beginsel der vrijheid in de zaak der slagterijen aangenomen. Deze beslissing zal dadelijk in den vorm van een dekreet

worden kenbaar gemaakt.

Naar men verneemt is hier een man gearresteerd, die van Nantes kwam en wiens bedoelingen verdacht voorkwamen. In de zaak van het komplot zal, zegt men, het Openb. Min. de bezwarende omstandigheid van een begin van uitvoering laten varen, waardoor dus de doodstraf niet toepasselijk zal zijn.

PARIJS, Zaturdag 1 Aug.

Op de Beurs worden heden meerdere zaken verhandeld; de spekulanten hebben meer vertrouwen, en alle effekten zijn rijzende, terwijl de likwidatie der renten gemakkelijk van de hand gaat. De 3 pCt. worden heden, ten twee ure, 66 fr. 95 c. genoteerd.

— 1 *Aug.* Rente kont. $4^1/_2$ pCt. 93.90; op tijd 3 pCt. 66.85; Fr. Oost. Spw. 677; Spanje 3 pCt. $36^7/_8$.

Julij.		
	GEHUWD.	
30	W. F. E. van Aersen Beijeren van Voshal en C. M. C. Bentink tot Nijenhuis.	Arnhem.
29	P. Buijs en F. de Lange Allerts.	Westzaan.
30	C. W. J. G. van Boetselaer en J. G. Campagne.	Tiel.
29	J. A. v. d. Chijs en M. P. van Kooten.	Leijden.
29	W. Dikkers en M. E. H. E. Hoek.	Kampen.
28	C. T. A. Eichholtz en S. A. Neijboer.	Nijmegen.
25	J. O. van Houten en A. v. d. Baan.	Groningen.
29	J. F. van Miert en T. A. Sweens.	's Bosch.
25	A. J. A. A. Nooteboom en J. C. del Gorde.	Amsterdam.
30	J. J. Stephanus en A. M. Martens.	Kampen.
30	Z. v. d. Vegte en H. J. Willemsen.	Amsterdam.
23	C. Witteveen en H. A. G. van Os.	Sneek.
29	W. Wolters en C. A. M. Overweg.	Zwolle.
30	A. van Zijp en A. C. van de Pol.	Alkmaar.
30	J. P. P. van Zuijlen van Nijevelt en E. A. Rochussen.	's Hage.
	BEVALLEN.	
30	M. A. Borrius geb. Schultz, zoon.	Amsterdam.
29	J. M. de Bruijn geb. Vos van Avezathe, z.	's Hage.
29	P. du Chattel geb. Franssen, zoon.	Gouda.
28	M. P. Caro geb. van Maanen, dochter.	Delft.
28	N. Dieperink geb. Bertoen, zoon.	Amsterdam.
29	A. G. van Doorne geb. Helmerhorst, z.	Leijden.
28	J. M. Danner geb. Schuilenburg, dochter.	's Hage.
27	A. van Duijnen geb. Corving, dochter.	Groningen.
28	M. A. Goldenberg geb. Nieuwenhuizen, z.	Leijden.
28	H. E. E. Hoefkamer geb. van Griethuijzen, dochter.	Elburg.
29	J. C. Hubert geb. Voorham, zoon.	's Hage.
25	A. Kernkamp geb. Tuijn, zoon.	Edam.
28	J. C. van Leijden geb. Jongens, zoon.	Krommenie.
27	J. P. Lips geb. du Pont,	Groningen.
25	E. M. v. d. Meel geb. v. d. Linden, z.	Leijden.
25	J. M. v. d. Meer geb. v. d. Wijngaard, z.	Leijden.
26	A. J. Osti geb. van Mausum, dochter.	Delfshaven.
29	H. J. van Ockenburg geb. Masson, z.	's Hage.
29	H. W. Reijners geb. Roodenburg, dochter.	Nijmegen.
	M. J. de Roo geb. Havermans, dochter.	's Hage.
28	J. de Vriend geb. Devilee, dochter.	Leijden.
23	H. C. Westenberg geb. Westrik, dochter.	Leeuwarden.
	OVERLEDEN.	
25	*Mevr.* C. G. M. Antonides geb. van Gruizen, 64 j.	Leeuwarden.
27	G. H. Borberg 43 j.	Amsterdam.
26	J. M. Bruijning.	Amsterdam.
25	*Mej.* E. J. Brakenhoff, 57 j.	Heerenveen.
27	*Mevr.* S. Blankwaard geb. Aarssen, 34 j.	Leijden.
25	J. P. Dusseldorp, 50 j.	Haarlem.
29	C. D. D. van Dijk.	Delft.
30	G. D. P. van Doorn, 45 j.	Middelburg.
25	A. Francken, zoon.	Haarlem.
25	*Mevr.* A. J. van Goor geb. de Warm.	Arnhem.
27	*Mevr.* C. M. Haalebos geb. Zuurdeeg, 84 j.	Leijden.
28	J. C. Koster dochter, 14 j.	's Hage.
29	J. A. J. le Large, 26 j.	's Hage.
27	*Mevr.* M. M. Mirande geb. Steijger, 50 j.	's Hage.
29	*Mevr.* J. Meulenkamp geb. Rovers, 52 j.	Kampen.
28	J. Meijer, 60 j.	Leijden.
29	M. F. Onderwater dochter, 9 j.	Leijden.
28	W. Oosterbaan, 53 j.	's Hage.
25	C. H. de Rogge.	Arnhem.
28	*Mevr.* H. E. van T. de Raad geb. von Wegner, 73 j.	Arnhem.
28	*Mevr.* H. Remmelenkamp geb. van Oorschot 27 j.	Zwolle.
27	*Mevr.* A. J. C. Sodenkamp geb. van Kuijk, 25 j.	Harlingen.
29	E. J. Stokman.	Zwolle.
27	H. C. Walter, 68 j.	's Hage.

** **Te Huur**, om bij verkiezing terstond te aanvaarden: Een HUIS staande op de Nieuwegracht, met zes Kamers, waarvan 4 met Stookplaatsen, en dienstbodenkamer; verder Zolder, Keuken, Kelder, Plaats, enz. Te bevragen bij H. WIESMAN, Mr. Timmerman alhier. Brieven franco onder lett. X.

** Om terstond in dienst te treden, verlangt men in een knappe burgerhuishouding eene bekwame en zindelijke MEID, goed kunnende koken en het huiswerk verrigten, tegen een goed loon, P. G. en waarvan men goede informatiën kan bekomen. Adres franco letter J. bureau dezer Courant.

Logement 's Hage.

** De ondergeteekende heeft de eer H. H. Reizigers de opening van zijn nieuw gemeubeleerd, en elegant ingerigt **Hôtel** mede te deelen; zullende alles aangewend worden om de gunst, waarmede men hem zal gelieven te vereeren, zich waardig te maken.

LOGIES en ONTBIJT à *f* 1.— en *f* 1.20.
DINERS van 3—6 uur à 70 c., 80 c. en *f* 1.—

Hôtel de la Haye.
M. ALTEWISCHER.
vroeger *DE ZEVEN KERKEN VAN ROME.*

PILLEN van CAUVIN,

Apotheker van de Hoogeschool te Parijs.

** Deze Pillen genezen *Verstoppingen*, *slechte Vochten* en *Scherpten in het Bloed*, terwijl zij de harmonie der levensfunctiën herstellen. Zij zijn uitsluitend zamengesteld uit *Plantendeelen*, geven de Ingewanden kracht en purgeren zonder de Maag aan te doen of te verslappen. — Zij worden verder met goed gevolg gebruikt bij *Maagontsteking*, *Asthma*, *Zinkings*, *Uitslag*, *Hoofdpijn*, *Klieren*, enz. Als huismiddel gebruikt, behoeden zij voor ziekte. — Het doosje met berigt à *f* 1,20 aan het Hoofddepôt bij H. H. ULOTH, Apoth. te Amsterdam, en bij L. J. GROOTENDORST, Apoth. te Utrecht.

DEPôT VAN THEEËN.

** De **Theeën**, uit het Theemagazijn van JAN VAN REES & ZOON, te Zwolle, uitmuntend door kracht, geur, en bovenal door waterhoudendheid, zijn in verzegelde pakjes van 2½ en 5 ons, voorzien van Stempel, Prijs en Nummer verkrijgbaar bij D. C. VAN ZIJST, *Korte St. Jansstraat*, G. No. 309, alwaar Prijscouranten te bekomen zijn.

HET DEPOT VAN THEEËN

UIT HET MAGAZIJN VAN
M. RRVENSWAAY ZONEN
te Gorinchem,
wordt steeds met het beste gevolg voortgezet. Deze Theeën bevelen zich bijzonder aan door deugdzaamheid en billijke prijzen, en zijn verkrijgbaar bij
A. A. DIEPERINK,
Confiturier bij de Hamburgerbrug te Utrecht.

Niettegenstaande den hoogeren prijs der Thee, worden deze Theeën in verzegelde pakjes, nog tot de vorige prijzen geleverd.

Op verzoek van mijne zuster de Wed. J. DAAS, te Uitgeest, geef ik gaarne het volgende Attest:

Mijne vrouw JACOBA DEKKER heeft drie jaren veel aan rheumatiek in de beenen geleden; de knieschijf was wel zoo dik als twee andere, zoodat zij naauwelijks, somtijds zelfs in het geheel niet loopen kon, tot dat zij er eindelijk toe overging een Golberger's Ketting bij mijne zuster te koopen. Zondag avond deed zij hem om haar been en gevoelde den anderen dag eene geweldige werking en jeukte in de knie, zoodat zij het naauwelijks kon uithouden; dien zelfden dag bespeurde zij reeds vermindering van pijn en vervolgens dagelijks beterschap; drie weken daarna legde zij eene voetreis van zes uren gaans af, zonder vermoeid te zijn Dit is nu een half jaar geleden, en zij is weer zoo vlug als eene 56jarige vrouw zijn kan.

Zaandijk, Junij 1857.
PIETER DAAS, Timmermansknecht, op de Zand, achter de Kerk.

Alle rheumatische ziekten, verlammingen, gewrichtspijn, hoofdpijn, oorpijn, kiespijn, maagpijn, krampkolijk, kramp in de borst en in de kuiten, knubbeljicht, verstijving in de leden, lendenpijn, aangezigtspijn, zenuwziekten, worden zeker en spoedig door **Goldberger's Kettingen** genezen.

Zij kosten *f* 1.80—2.70—3.60—5.40.
OORMAGNETEN *f* 1.80 het paar.
RINGEN *f* 1.50 en *f* 1.80.

Amsterdam, Verkoophuis.	Utrecht, *L.J.R.Bosch*, Lijnm
Amersfoort, *A. H. v. Ruyven.*	„ *P. J. Huinck* „
„ Gebr. *Bruning.*	Vianen, *M. A. Verkerk.*
Hilversum, *R. J. J. v. Alphen.*	Wijk bij Duurst., Wed. *C. Zorn.*
Utrecht, *T'Uhlenbroek* Bakkerb	En in de bekende Depôts in
„ Choorstr.	de andere steden

GEOCTROOIJEERDE

MUURVERF	IJZERVERF	HOUTVERF
Zijnde een uitmuntend middel tegen Vochtigen en Roetvlekkigen doorslag der MUREN.	Strekkende ter beveiliging van allerlei IJZEREN VOORWERPEN tegen Roest.	Om het Hout voor Verrotting, Champignons en Ongedierte te bewaren.

Te bekomen bij den Ondergeteekende à **50 Cts.** per ½ Ned. ℔, in Potten van 2½ Ned. tot 50 Ned. ponden.

Prospectussen wegens den aard en het gebruik dezer **VERWEN**, benevens vele zeer belangrijke Attesten van Architecten en deskundigen, waarin de deugdelijkheid dezer middelen ten volle wordt bewezen, worden op aanvrage alom verzonden.

Oppert, 252, te *Rotterdam.*
R. VAN SOMEREN,
in Verfwaren, Lakken, Vernissen, enz.

** De Boekh. J. W. SWAAN te Arnhem, heeft aan de inteekenaren verzonden:

ITALIË,

reisherinneringen van J. J. L. TEN KATE,
6e aflevering, in geïllusteerd omslag.

De eerstvolgende aflevering zal versierd zijn, met eene plaat, voorstellende Venetië (canal grande). In de vroegere afleveringen werden reeds twee platen geleverd: 1°. Een gezigt van *Napels*. 2°. *Het oude Rome*.

De allergunstigste recensiën in verschillende Tijdschriften van dit werk gegeven, maken alle verdere aanbeveling overbodig.

OPVOEDING-ONDERWIJS.

** Door W. F. DANNENFELSER, te *Utrecht*, wordt voortdurend aan vele Instituten geleverd:

Böttcher's ALGEMEENE Geschiedenis.
1e stuk. *Oude en Middel Geschiedenis* 240 bl. *f* 1,30
2e stuk. *Nieuwere en Nieuwste Geschiedenis.*
400 bladz. . . . . - 1.70
Geheel compleet in linnen band . . . . . - 3.30

Chevalley (*Instituteur suisse*). Nouvelle GRAMMAIRE Française selon l'Academie. 600 bladz. . . . . . . *f* 1.90
——— EXERCICES Français ou versions franç. et Holl. . . . . . . - 0.50
——— CACOGRAPHIE ou exercices de Français.
1e partie . . . . . . *f* 0.17⁵
2e partie . . . . . . - 0.35

Cowan en v. d. Beek. Handleiding tot de ENGELSCHE Taal.

1e afd. *Spraakkunst.*	in halve linnen bandjes.	*f* 0.60
2e „ *Opstellen.*		- 0.60
3e „ *Chrestomathie.*		- 0.60

DICTIONNAIRE FRANÇ-ANGLAIS et Anglais-Franç. relié . . . . - 2.—

v. Oven. Geschiedenis des VADERLANDS. 400 bladz. . . . . - 0.75

Schoedler's BOEK DER NATUUR, geb. in rood marocco . . . . *f* 8.—

Afzonderlijk zijn verkrijgbaar:

Physica.	*f* 1.50	Astronomie.	*f* 1.—
Chemie.	- 1.50	Mineralogie.	- 1.—
Botanie.	- 1.—	Zoölogie.	- 1.50

v. d. Velde. Beknopt overzigt der ROMEINSCHE Geschiedenis. . . . . *f* 0.30

Visscher. Leiddraad tot de Nederl. LETTERKUNDE. In heel eng. linn. band *f* 5.—
——— Korte schets tot de Nederl. Letterkunde. . . . . *f* 3.—

WOORDENBOEK. HOLL.-FRANSCH. Fransch-Holl. . . . - 2.—
——— [illegible] Duitsch-Holl. . . . - 2.—
——— HOLL.-ENGELSCH Engelsch-Holl. . . . - 2.—

Deze Woordenboeken zijn in stevige linnen banden gebonden.

Oude Gracht bij de Bakkerbrug

PAPIERMAGAZIJN.

** Heeren Winkeliers wordt berigt, dat wij ontvangen hebben:

eene partij extra zwaar Stroo-Papier;
eene partij zeer voordeelig Grijs Papier, en
eene partij mooi Misdruk,
tegen bijzonder lage Prijzen.

Adres Oude Gracht, vlak tegen over het Kasteel van Antwerpen. NOLET EN ZOON.

ROMANTISCHE WERKEN

van Mr. J. VAN LENNEP, in 13 deelen.

DE PLEEGZOON. Deel 1—2
FERDINAND HUYCK „ 3—4
DE ROOS VAN DEKAMA „ 5—6
in den loop van dit jaar volgt:
ELIZABETH MUSCH Deel 7—8

Prijs: in blaauw Linnen vergulde Banden bij inteekening. . . . . . . *f* **1,90** per deel.

ROTTERDAM, Julij 1857.
Namens de gezamentlijke uitgevers M. WIJT & ZONEN.

Bij den BURGERLIJKEN STAND te *UTRECHT* zijn van den 26. Julij tot den 2. Aug. 1857

ingeschreven: ondertrouwd 8 paar; — gehuwd 7 paar, geboren 33, als 13 j. en 20 m.; — overleden 24, als 11 van het m. en 13 van het v. geslacht, waaronder geen levenloos aangegeven.

Bij den BURGERLIJKEN STAND te *AMERSFOORT* zijn van den 28. Junij tot den 1. Aug. 1857

ingeschreven: *Ondertrouwd* 9 paren; *Gehuwd* 7 paren; *Geboren:* 26 jongens en 23 meisjes; *Overleden:* 29 mann. en 23 vrouw. geslacht.

Marktberigten.

Schiedam, 31 Julij. Granen. Verkocht: Rogge, 140 ℛ Reval *f* 240 6/w., 417 ℛ Belgiesche *f* 215 1/m.

Moutwijn per Ned. vat zonderfust *f* 20,50. Jenever id. *f* 26,00; Amsterd. proef *f* 27,25 zonder de belasting. Spoeling *f* 1.00 per ketel.

GEVEILD den 1. Aug. 1857.

Negen bunders, 79 roeden, 10 ellen Bouw- en Weiland, onder Ysselstein in den polder Ysselveld. *A. Blijenberg.* *f* 16000. Een Heerenhuis binnen Utrecht o. z. van de Nieuwe Gracht tegenover de Zuilenstraat, A. no. 1060. *H. van Dijk* qq. *f* 7200.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Aug.	Uren.	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerking.
			N. ℛ						
1	2	wzw.	3.5	763.87	75.4	+ 3.2	0.73	0	Bewolkt.
	10	wnw.	0.0	64.15	63.8	+ 0.7	0.96	0	Helder.
2	8	wzw.	0.0	64.65	71.4	+ 4.0	0.80	0	Bijna helder.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 1 Augustus 1857.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . . 2½	pCt.	63⁵⁄₁₆	63⅜	63⅜
dito dito 3	„	76¼		
dito dito 4	„	96	96¼	96¼
Handelmaatschappij . 4½	„	156¼	156½	156¼
SPANJE.				
Obligatien 1¼	pCt.	25	25¹⁄₁₆	25¹⁄₁₆
Oblig. 3	„	42½		
Binnenl. Schuld . . . 3	„	37⁷⁄₁₆	37½	37½
PORTUGAL.				
Obligatiën 3	pCt.	45¹⁵⁄₁₆	46	
dito 1856. 3	„	45⁵⁄₁₆		
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en Co.* 5	„	105¼	105⅜	105¼
Obligat. 1828 & 1829 5	„	103⅛		
Certifikat. 1831 & 1833 5	„	95		
Certifikaten 1840. . . 4	„	88½	88¾	88¾
Cert. bij *Stieglitz* . . 4	„	88	88⅛	88
dito 5e Serie 5	„	100⅛	100¼	100⅛
dito 1855 6e Serie. . 5	„	101	101¼	101⅛
Cert. van Assign. . . 6	„	67		
POLEN.				
Obligatien. 4	pCt.	80⅝		
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek . . . 5	„	75⅝	75¹⁵⁄₁₆	
Oblig. Rente Am. . . 5	„	87	87¼	87⅛
dito dito Nat. 1854. 5	„	77¾	77¹³⁄₁₆	77¾
dito dito 2½	„	39⁵⁄₁₆	39⁷⁄₁₆	39⁵⁄₁₆

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 182
van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Provinciale Staten van Utrecht.

Zitting van 17 Julij.

Afwezig, met kennisgeving van verhindering, de HH. *Harmsen* en *Metelerkamp*, zonder kennisgeving, de HH. *v. Hoytema*, *v. Asch v. Wijck*, *de Louter*, *Hardenbroek*, *v. Nooten*, *de Kock*, *Strick v. Linschoten*, *de Geer* en *Spengler*.

De *Voorz.* deelt mede dat bij hem is ontvangen eene missive van zijn ambtgenoot in Zuid-Holland, waarin ter zijner kennis wordt gebragt, dat de bijzondere reglementen voor den Boezem- en Zuidzijdepolder door de Staten van dat gewest zijn aangenomen. Deze regl. zal Spr. ter inzage der leden en ter kennisneming voor de komm. benoemd tot onderzoek der voorgestelde veranderingen in het reglem. grootwaterschap van Woerden, ter griffie deponeren. — Voor informatie.

Wordt bij monde van den heer *Boer* verslag uitgebragt door de komm. benoemd voor het adres der kommissarissen van den weg van Soestdijk naar de Bildt en wier advies is, dat de Staten de gevraagde subsidie niet verleenen.

Ter griffie en aan de orde in de eerstvolgende bijeenkomst.

Wordt op voorstel van den Voorz. het nemen van een besluit omtrent de gegeven inlichtingen door Gedep. Staten op de vraag van den heer *Ackersdijck* aan de orde gesteld na het voorgaande punt.

Aan de orde is het verslag der komm. betreffende het voorstel van Ged. Staten omtrent de opdragt aan het genootschap van landbouw en kruidkunde, enz.

De beraadslagingen hierover worden geopend.

De heer *v. Cleeff* kan zich volkomen met de hoofdpunten van het rapport vereenigen, hij heeft er slechts éene bedenking tegen, nl. dat aan het genootschap wordt toegekend eene uitvoerende magt, om meê te werken tot het nemen van maatregelen ter wering van veeziekten, enz. Spr. vreest, dat zoodanig genootschap niet zoo zal kunnen handelen als men zich voorstelt, het is een ligchaam dat zich zelf gevormd heeft, en als er tegenstand tegen zijne bevelen komt, zal de kwestie rijzen of aan dat ligchaam eene uitvoerende magt kan worden opgedragen en men zal de bevelen die er van uitgaan niet opvolgen.

De *Voorz.* zou zich vleijen, dat het bezwaar zou vervallen bij eene aandachtige overweging van het voorstel, dat strekt om het genootschap behulpzaam te doen zijn in het doen uitvoeren der maatregelen, die door het alg. of prov. bestuur zijn of zullen worden voorgeschreven. Er wordt niet bepaald, dat het genootschap de magt zal hebben voorschriften te geven of bevelen uit te vaardigen, maar verondersteld dat het alg. of prov. bestuur dat zal doen; aan het genootschap is alleen opgedragen het behulpzaam zijn in de uitvoering en dat heeft natuurlijk zijne grenzen: de grenzen der bevoegdheid van het genootschap. Spr. zou dus eer meenen, dat welligt de bedenking kon ontstaan of het wel veel hulp zou kunnen verleenen. — Tegen de konklusie van het rapport heeft Spr. eene bedenking, geldende het derde punt. Ged. st. stellen voor een kredietpost te verleenen van *f* 700, aan te wenden in het belang van den landbouw en veestapel. — Ged. st. hebben omtrent het gebruik van die gelden geen bepaald voorstel gedaan, maar gemeend zekere vrijheid te moeten laten; het zal natuurlijk later blijken, welk gebruik er van gemaakt is en de appreciatie daarvan aan de Verg. verblijven. Nu begint men echter reeds dadelijk een vasten regel te stellen, nl. dat een gedeelte dier *f* 700 zal dienen tot premiën voor hengsten en stieren; dat wordt dus eene verpligting. Spr. heeft daartegen deze bedenking, dat er geen reglement meer bestaat omtrent de paardenfokkerij, en dus ook geen vaste regel meer voor het toekennen van die premiën. De Verg. heeft vroeger het toekennen van premiën afgekeurd; doch als zij nu van eene andere meening is, vraagt Spr. of *f* 700 genoeg zal zijn. Ged. hebben zich de zaak zoo voorgesteld: tot dus verre werd gewoonlijk jaarlijks toegekend *f* 500 tot het houden van tentoonstellingen, die post is in de laatste zes jaren slechts eéns geweigerd, en als de zaak in den vorigen toestand gebleven ware, hadden Gedep. Staten ook dit jaar daartoe de voordragt gedaan. Nu is de Komm. voor den landbouw opgeheven, het genootschap wil, zonder geldelijk voordeel, doen wat het kan om die Komm. te vervangen, en Gedep. Staten meenden, dat daaruit voor de prov. zekere zedelijke verpligting voortvloeide, om van hare belangstelling in de zaak van het genootschap te doen blijken; zij hebben dus gemeend, dat die *f* 500 als het ware zouden kunnen worden bestendigd en dat daarenboven voor de kosten die het genootschap in het prov. belang zou kunnen hebben, eene som van *f* 200 zou kunnen worden aangewezen als verhooging van die *f* 500. Het genootschap heeft bepaald alle geldelijke ondersteuning geweigerd, en nu hebben Gedep. Staten gemeend, niet beter te kunnen doen, dan het die *f* 700 toe te kennen, om de belangen van den landbouw te kunnen bevorderen, doch daaromtrent geen vasten regel te moeten bepalen.

De heer *Ackersdijck* ondersteunt het gesprokene door den Voorz.; het komt hem voor dat door het voorstel van Gedep. de beste betrekking tusschen de Staten en het genootschap wordt in het leven geroepen, dat zoo welwillend de belangen van den landbouw wil behartigen: *f* 700 is eene zeer matige te gemoetkoming, en nu past het niet dat de Staten voorschrijven wat het genootschap doen moet; de verg. heeft vertrouwen in het licht en den ijver van het genootschap en moet zich niet voorstellen beter te weten dan het genootschap; dat, dunkt Spr. zoude onheusch zijn; acht men iets noodig, dan kan men het mondeling meêdeelen, maar om het voor te schrijven, daarin zou Spr. groot bezwaar vinden. Spr. meent dus dat er alle reden bestaat, om het voorstel van Gedep. Staten aan te nemen, gelijk het gedaan is.

De heer *v. d. Poll* erkent gaarne, dat de komm. van landb. een meer officiëel karakter had dan het genootschap, doch door de opdragt der Staten komt het toch in zekere betrekking tot dezelve. Spr. weet geen geschikter orgaan om de werkzaamheden der vroegere komm. uit te oefenen, dan het genootschap, want hij gelooft toch niet dat het de bedoeling der Staten kan zijn, den landbouw geheel aan zich zelf over te laten. De veranderingen door de komm. in het voorstel gebragt, zijn: 1. dat ook opgaven zullen worden gedaan omtrent de ziekten en rampen onder den veestapel, en dit is er in gebragt met het oog op de inenting, die de komm. nog als het beste voorbehoedmiddel tegen de longziekte beschouwde, welke inzigten waarschijnlijk ook door het genootschap gedeeld worden; 2. de verandering van den datum voor het verslag van de uitzigten van den oogst, daarop gegrond, dat de voormalige komm. van landb. de grootste moeijelijkheid ondervond, om een zooveel mogelijk volledig verslag reeds op 15 Junij gereed te hebben. Het 3. en voornaamste punt is de aanbeveling van premiën, en nu moge men zeggen, dat de hooge prijzen genoeg aanmoediging zijn, maar Spr. meent dat die juist oorzaak zijn, dat de goede hengsten en stieren niet in de prov. blijven, maar zoodra mogelijk met voordeel worden afgezet; het eenig middel daartegen is het geven van zoo mogelijk hooge premiën en vooral met de voorwaarde door de komm. er bij gesteld. Is Spr. wel onderrigt dan ligt dat ook in het plan van het genootschap.

De *Voorz.* merkt op dat het stelsel van premiën geen tegenspraak ontmoet, doch de vraag is of er hier eene voorwaarde van zal gemaakt worden. Ligt het in de bedoeling der komm. dat het eene eenvoudige aanbeveling zij, die is niet noodig, want het lag reeds in de bedoeling van het genootschap; maar is het eene voorwaarde, dan heeft Spr. er bezwaar tegen, en wel ten eerste, omdat de som dan onvoldoende is, en ten tweede omdat men het aan het genootschap moet overlaten, want het geld wordt evenmin voor tentoonstellingen als voor premiën gegeven, het wordt gegeven in het belang van den landbouw, en waar het genootschap het noodig acht, zal het dit bezigen, behoudens nadere goedkeuring.

De heer *Menso* meent dat men de welwillende aanbieding van het genootschap in dank kan aannemen, en afwachten wat het genootschap later, in het belang van den landbouw, zal voorstellen, en men nu alleen te behandelen heeft de vraag, in hoeverre men van het aanbod zal gebruik maken. Spr. merkt verder aan dat het geven van premiën in strijd is met de zienswijze der verg. en zij daarvoor dus geene middelen kan beschikbaar stellen. Spr. begrijpt niet waarom men een kredietpost van *f* 700 zou op de begrooting brengen als er niets gevraagd wordt, en meent dat men hier buiten eenige geldelijke kwestie moet blijven.

De heer *de Heus* is het geheel eens met den Voorz. en den heer *Ackersdijck*. Wat de tweede der voorgestelde wijzigingen betreft zou Spr. liever den datum van 15. Junij behouden zien; die toch is voorgesteld in overleg met het genootschap; bovendien, het verslag moet slechts loopen over de *verwachtingen* van den oogst.

De heer *v. d. Poll* zegt dat de vorige komm. daarmede steeds moeijelijkheden ondervonden heeft en het over alle gewassen niet mogelijk is met half Junij het verslag te leveren, te meer daar men reeds vroeger de berigten daarvoor moet inwinnen.

De heer *Pabst* zal medewerken om de *f* 700 te verleenen; ware het eene geregelde zaak, hij zou wenschen bepaald te zien waarvoor ze zullen worden uitgegeven, maar men verkeert in een toestand van overgang en eenige uitgaven kunnen noodzakelijk zijn, die nog niet worden voorzien. In overleg met het genootschap kunnen Gedep. Staten bepalen hoeveel voor een volgend jaar noodig is.

De heer *Huijdecoper* erkent, dat *f* 700 veel te weinig is, als die som moet strekken om al het aangegevene te bestrijden, doch merkt aan dat het doel der komm. is geweest, dat bij het verleenen van dien post, het genootsch. zou worden te kennen gegeven, dat hij ook moest strekken, als de gelegenheid zich aanbood, het eene jaar voor tentoonstellingen, het andere voor premiën, enz. Het doel der komm. is te kennen te geven, dat zij grooten prijs stelt op het voorzien van die premiën, en Spr. gelooft, dat het intrekken van het reglement op de paardenfokkerij niet de uitspraak in zich sluit dat geene premiën meer zullen verleend worden. Voorts houdt Spr. zich overtuigd dat ook zonder reglement het uitreiken van premiën door deskundigen, zeer goed zou kunnen werken. Eindelijk merkt Spr. nog op dat de komm. geenzins het genootschap lastige beperkingen of voorschriften heeft willen opdringen en volkomen instemt met het voorstel tot het verleenen van den kredietpost, doch dat zij gemeend heeft, vermits Gedep. Staten eenige punten hebben aangegeven ook deze aangelegenheid er bij te moeten voegen.

De *Voorz.* meent nu nog meer op het niet aannemen der voorwaarde te moeten aandringen, wijl men uit de aanneming het gevolg zou willen trekken, dat de verg. zich met het stelsel van premiën vereenigt, eene kwestie die Spr. meent, dat ongeprejudicieerd moet blijven. Spr. merkt nog op, dat er een groot onderscheid is tusschen wat Ged. bij wijze van toelichting hebben gezegd, en het voorstel der komm. om het punt tot voorwaarde te maken.

De heer *H. Verloren* vereenigt zich met de zienswijze der komm, dat 15 Junij te vroeg is voor de inzending van het verslag omtrent de verwachtingen van den oogst, daar men toch altijd eenige weken zal noodig hebben om de berigten te verzamelen en het verslag op te maken, zoodat men daarin dan slechts zou kunnen aangeven hoe de oogst staat in Mei en zich dus tot gissingen en voorspellingen zou moeten bepalen.

De heer *Menso* zegt, dat daar men toch niet weet welke uitgaven zullen gevorderd worden, men met die *f* 700 den post van onvoorzien kon vermeerderen, die toch ter beschikking van Ged. St. staat, zoodat zij desgevorderd daaruit de noodige uitgaven zouden kunnen doen.

De *Voorz.* merkt aan, dat als een post op de begrooting verworpen is, die daardoor nooit het karakter kan krijgen van een onvoorzienen post. Spr. wijst er op, dat daardoor juist zou ontstaan het gisteren door den heer *Bastert* gesignaleerd misbruik.

De heer *v. d. Poll* zou het, daar men toch reeds vooruit weet, dat het genootschap in het belang der prov. uitgaven zal moeten doen, minder edelmoedig vinden, dat de Staten geheel in het duister lieten hoe die zouden moeten gevonden worden.

De heer *Voet* gelooft dat de landbouw weinig door de som zal gebaat worden. Voor zoover zij moet dienen tot het opluisteren van tentoonstellingen heeft Spr. er niet tegen, maar voor premiën acht hij haar overbodig, want als de boeren niet weêrhouden worden goede hengsten en stieren van de hand te zetten, door de meerdere voordeelen door de dekking opgeleverd, dan zullen de premiën hen ook niet terughouden. Spr. zou dus den post stellen op *f* 500, gelijk vroeger, en niets omtrent premiën bepalen.

De heer *Bastert* wenscht ook liever het genootschap vrij te laten: het gezegde van een der leden, dat het genootschap plan had die premiën reeds dit jaar te verleenen, brengt hem tot de onderstelling, dat het middelen bezit om die premien uit te reiken. Hij doet dien ten gevolge het voorstel de aangelegenheid te regelen gelijk is voorgesteld, en wat het financiëele punt betreft, op de begrooting der enkel prov. en huish. uitgaven op hoofdst. 8 afd. I no 8 te brengen *f* 200 en op no. 9 toelage voor het houden van een veetentoonstelling *f* 200.

Dit voorstel niet ondersteund wordende komt niet in behandeling.

De heer *Boer* verklaart zich tegen het laatste voorstel der komm.; Spr. acht het rationeel dat men, bij wijze van krediet, gelden verleent voor de nog onbekende uitgaven door het genootschap in het belang der prov. te doen, maar, zoo men dat ligchaam, dat men vertrouwen zegt te willen schenken, werkelijk een blijk van vertrouwen zal geven, dan meent Spr. nog, dat de suboidie niet tot eene zoo geringe som gereduceerd moet worden, dat het eigenlijk niets beduidt.

De beraadslagingen gesloten zijnde worden de twee eerste gedeelten van het voorstel der komm. zonder omvraag aangenomen en het 3. met 24 tegen 3 stemmen verworpen, voor hebben gestemd de HH. *v. Tuyll*, *v. Cleeff* en *Huydecoper*.

Hierop wordt het voorstel van Gedep. Staten met de aangenomen wijzigingen in stemming gebragt en aangenomen met 23 tegen 4 stemmen. Tegen hebben gestemd de HH. *Menso*, *Bastert*, *Voet* en *Vos*.

De zitting na eene schorsing van een kwartier uurs hervat wordende, is aan de orde de begrooting der enkel prov. en huish. inkomsten en uitgaven, waarover de beraadslagingen worden geopend.

Aan de orde is hoofdst 1. afd. 1 der begrooting der uitgaven; *jaarwedden der niet op de prov.-griffie in de dienst der prov. werkzame ambtenaren en bedienden*, enz.

De heer *Bastert*, gedachtig aan hetgeen de Voorz., vroeger gezegd heeft, dat men bij de begrooting zich niet uitsluitend tot cijfers bepaalt heeft eene kleine aanmerking met betrekking tot n°. 28: jaarwedde van den opzigter der veenderijen. Spr. vestigt er de aandacht op, dat bij vonnis van het kantongeregt te Loenen is uitgemaakt, dat het veenderijbestuur van Breukelerveen dien prov. ambtenaar eene deklaratie wegens verrigte werkzaamheden moet voldoen, hoewel in zijne instruktie is bepaald, dat hij geen emolumenten mag nemen van veenlieden of van bijzondere personen. Spr. deelt dit mede, om Gedep.

in bedenking te geven, of het noodig en nuttig is, de instruktie te veranderen, wijl het hem voorkomt, dat de behoorlijke gang van zaken eischt, dat die opzigter het veenderij-bestuur des gevorderd behulpzaam zij.

De *Voorzitter* zegt, dat de verbodsbepaling in dit geval niet toepasselijk is. Het veenderij-bestuur heeft werkzaamheden, die het zelf, volgens het reglement, moest doen, door den opzigter doen verrigten; die kwam dus niet in zijne betrekking, maar als deskundige, als partikulier, door het bestuur geroepen om het behulpzaam te zijn, en als zoodanig verlangde hij belooning, die hem ook toekwam. Spr. zou zich echter hoogst bezwaard achten in de zin door den heer *Bastert* bedoeld de instruktie, te wijzigen, aangezien zij dan in strijd zou zijn met het reglement.

De heer *v. d. Poll* stemt geheel in met den Voorz., en zegt, dat er reeds zoovele werkzaamheden te verrigten zijn, dat het gewis in het nadeel der prov. ware, dien ambtenaar bij de instruktie met nog meerdere te belasten.

Deze en de volgende afdeelingen worden nu zonder omvraag goedgekeurd; gelijk mede hoofdstuk II afd. I, nadat besloten is, art. 10: *verbetering van den Haarweg zijnde de verlenging van den Bisschopsweg*, afzonderlijk te behandelen, dat alsnu in behandeling komt.

De *Voorzitter* merkt met betrekking tot dezen post en hetgeen het rapport der Komm. deswege zegt op dat, toen voor jaren besloten werd tot verbetering van den Bisschopsweg, van de aangrenzende gemeenten subsidiën gevraagd werden, die door onderscheidenen verleend werden, met het doel, dat de verbetering zich ook tot den Haarweg zou uitstrekken. Het geldt hier nl. een weg waarvan de eene helft Bisschopsweg en de andere Haarweg heet, en nu waren onderscheidene gemeenten in de stellige verbeelding dat hare bijdrage de verbetering van den geheelen weg gold. — Bunschoten heeft daartoe in der tijd *f* 1000 gegeven, en nu is het waar, dat van de *f* 2700 die het nog verleent, *f* 2000 door de gemeente Hoogland worden verstrekt voor het oktrooi van tollen, doch dit neemt niet weg, dat Bunschoten reeds *f* 1000 zonder eenige vrucht verstrekt heeft.

De heer *Menso* gelooft dat de zaak anders kan zijn dan zij wordt voorgesteld. — Spr. kent de bijzonderheden niet, en wat hij oppert is dus slechts eene gissing; — hij meend dan dat de Bisschopsweg waarvan de prov. eigenaar is en den last van onderhoud heeft, met den Haarweg in een slechten staat verkeerde en zij te zamen een geheel uitmaakten, — dat de belanghebbenden den Haarweg wilden verbeteren, maar die verbetering zonder eene gelijke verbetering van den Bisschopsweg geene de minste waarde hebbende, de gemeente Bunschoten voor die verbetering van den Bisschopsweg eene bijdrage van *f* 1000 heeft verstrekt, ten einde met de verbetering van den Haarweg een goed geheel te verkrijgen; en dat wanneer men de zaak zich zoo voorstelt en daarbij in aanmerking neemt dat de prov. door het maken van den Bisschopsweg aan haar verpligting heeft voldaan, daar uit moet volgen, *niet* dat de prov. ook de Haarweg moet maken, maar dat integendeel de herstelling van dien weg geheel en al moet komen voor rekening van de belanghebbenden, zoodanig dat het zelfs de vraag is of deze daartoe niet zoude kunnen en behooren te worden verpligt.

De *Voorz.* zegt, dat deze voorstelling steunt op eene onderstelling maar alle bewijs ontbreekt; hij noemt haar ongegrond, en als Spr. zich nu ook begeeft op het veld van onderstellingen dan meent hij, dat in den wandel de geheele weg Bisschopsweg heet en Bunschoten *f* 1000 gegeven heeft in het denkbeeld dat de geheele weg gemaakt zou worden, en dat men, ziende dat de gelden niet toereikend waren, zijne toevlugt genomen heeft tot eene spitsvondigheid, nl., dat de helft van den weg de Haarweg was, en daarom heeft men slechts de andere helft gemaakt, doch daaraan ontleent men geen regt om de aangelanden te verpligten de andere helft te maken; ten hoogste zou men hen kunnen verpligten den weg in een goeden staat te onderhouden, doch dan ware hij nog onbruikbaar. Spr. gelooft dus dat er wel in deze verpligting op de prov. rust, en acht het in ieder geval wenschelijk, dat dit worde uitgemaakt.

De heer *Laan* zegt, dat wat het historieële betreft de Bisschopsweg eerst aan de provincie, daarna onder 's rijks domeinen behoort heeft, dan dat later het gewest genoemden weg vrijwillig en tot herstelling heeft genomen, nogtans tot deze herstelling bijdragen aan onderscheidene gemeenten en kollegiën heeft gevraagd, dit evenwel met de stellige belofte dat genoemd bestuur later zorgen zoude dat de Haarweg, onmiddelijk aan den Bisschopsweg liggende, en als 't ware één weg uitmakende, ook door de zorg van het gewestelijk bestuur op gelijken voet zoude gemaakt worden, doch dat toen jaren lang hieraan niet was voldaan, Gedep. St. eindelijk schriftelijk hebben beloofd dien weg te zullen begrienden en in orde maken, zoo de vroegere besturen zooveel toebragten als tot verhooging van den weg noodig was. Hiertoe zijn tegenwoordig meer dan de benoodigde gelden te zamen gebragt, en van hier kan met grond geeischt worden dat de provincie ook aan hare belofte voldoe. Verder zegt Spr., dat zoo goede trouw nog eenige kracht heeft, en hieromtrent kan hij in deze Verg. niet twijfelen, hij kan dan ook niet zien dat er gronden zijn om niet te besluiten, eindelijk dezen weg even als den Bisschopsweg in orde te maken. Deze route zal ook een belangrijke weg voor het gewest worden, en waarschijnlijk een gedeelte van Gelderland digter aan de hoofdplaats brengen.

De heer *H. Verloren* zegt, dat de geheele weg van de Eem tot den Bunschoter straatweg door de bewoners dier streken Bisschops-weg wordt genaamd, even als de wetering daar langs gelegen heet de Bisschops-wetering, terwijl weg en wetering ook op de provinciale- en andere kaarten onder die benamingen voorkomen. Ten einde echter de verschillende gedeelten van dien weg (die regt doorloopt) van elkander te onderscheiden is het, dat men wel eens aan het deel dat langs den polder de Haar loopt de benaming van Haarschen-weg geeft, in tegenoverstelling van den Bisschops-weg per excellentie. Zulks is echter geene algemeen gangbare benaming. Indien dus voor eenige jaren de gemeente Bunschoten aan de provincie eene subsidie heeft gegeven tot het bepuinen van den Bisschops-weg, zoo is dit natuurlijk geschied in het denkbeeld, dat die weg geheel, d. i. van de Eem tot den straatweg, zou bepuind worden door de provincie. Hadden de Bunschoters kunnen veronderstellen dat de bepuining slechts gedeeltelijk zou geschieden, dan zouden zij er zeker niets aan gegeven hebben, omdat zij er dan geen baat bij hadden. Wil dus de provincie de belofte waaronder zij die subsidie heeft bekomen ter goeder trouw nakomen, dan moet de weg in zijn geheel opgemaakt worden. Doch dit alles daargelaten; het is nu niet meer de vraag of de provincie den Bisschops-weg al dan niet zal bepuinen, maar of zij dit eenmaal begonnen werk, dat half klaar is, zal voltooijen en daardoor ook den tol (die nu slechts *f* 40 rendeert) meer produktief maken, dan wel zulks zal laten steken. In het laatste geval kan men beschouwen dat de duizende guldens daaraan besteed weggeworpen zijn, want het stuk dat overgebleven is, is drassig en bij regen niet te passeeren voor een groot deel des jaars, zoodat het bepuinde gedeelte met wagens alsdan niet te genaken is. Zelfs uit een finantiëel oogpunt is het dus waarschijnlijk beter het werk te voleindigen. Maar al mogt dit niet zoo zijn, dan is zulks toch wenschelijk uit een provinciaal belang, omdat die streken den hooistapel daarstellen voor een aantal omliggende zand-gemeenten die steeds gebrek hebben aan hooi, en bij voortgaande ontginningen hoe langer hoe meer gebrek zullen krijgen.

De heer *Ackersdijck* vraagt of de weg, als hij door bijdragen van de gemeenten en van de prov. in een goeden staat gebragt is, een normale prov. weg wordt, materiëel onder het beheer komende van den waterstaat, en finantiëel onder dat van Gedep. Staten. Spr. zou het betreuren dat hij onder een gemengd beheer kwam en nieuwe moeijelijkheden over het onderhoud rezen, en het is bij Spr. een gewigtig punt, dat de Staten verzekerd zijn, dat de weg in goeden staat zal blijven, en niet weder in verval kan komen door het verzuim van eenige gemeenten.

De *Voorz.* kan de verzekering geven, dat de bedoeling niet anders is dan de Haarweg te doen zijn wat de Bisschopsweg reeds is, een prov. weg. De Haarweg zou natuurlijk in de eerste plaats op naam der prov. moeten worden overgebragt, en het gevolg daarvan zou zijn, dat het beheer geheel provinciaal zou wezen. Spr. meent dat ook niet uit het oog mag worden verloren, dat de tol aanzienlijk meer zal opbrengen en men dus ook van dien kant vermeerderde inkomsten voor de prov. kan verwachten.

De heer *Bastert* ziet niet in, dat de gevolgen zoo voordeelig voor de prov. zullen zijn; het spreekt van zelf dat de prov. zal moeten voorzien in het onderhoud, en de toekomst moet bewijzen, of de tollen dat kunnen vergoeden, dan wel of het een last voor de prov. zal blijven. Spr. merkt echter op, dat men bij aanneming van het voorstel van Gedep. Staten tot eene belangrijke subsidie zal komen: de weg is geraamd op *f* 9900, en aanvaardt men nu de zaak, dan zal men het volgende jaar het te kort van ongeveer *f* 5000 moeten aanvullen. Spr. hecht zeer aan de verklaring van den heer *Laan*, en niet minder als die Spr. aan de goede trouw, maar vraagt of de post juist op deze begrooting moet worden uitgetrokken: Spr. meent toch, dat eene verklaring der aangrenzende landeigenaren omtrent hunne bijdragen een besluit in dezen moest voorafgaan; dit is de weg die steeds gevolgd wordt omdat daarin voor de belanghebbenden een prikkel gelegen is. Die handelwijze wordt ook met betrekking tot den zandweg tusschen Utrecht en Breukelen gevolgd, waaromtrent ook alle bijdragen nog niet bekend zijn en Gedep. Staten diligent zijn verklaard. Spr. wenschte dus dat men den post wegliet tot zoo lang men zekerheid had omtrent de bijdragen.

De heer *Ackersdijck* merkt aan, dat men niet zoo gehandeld heeft, alvorens het geheele werk te ondernemen en men daardoor eenigzins gebonden is. Had men alleen te handelen met de landeigenaren, die aan den te maken weg liggen, dan zou Spr. welligt zeggen, laat het werk aanstaan tot dat zij er toe bijdragen, maar er zijn ook anderen die reeds bijgedragen hebben in het uitzigt op voltooijing van den geheelen weg. Die behoort men niet te laten wachten, want goede trouw is meer waard dan geld. Spr. gelooft dus dat men den weg zoo spoedig mogelijk moet maken.

De heer *Menso* neemt akte van de verklaringen dat de verpligting van de prov. is gegrond op de goede trouw, met bijvoeging dat hij, een vijand zijnde van alles wat daarmede in strijd is, dienvolgens vermeent zijne aanmerkingen te moeten intrekken.

De heer *H. Verloren* zegt nader, dat het werk der bepuining niet door de gemeenten maar door de provincie zelve wordt daargesteld, zoodat het buiten eenige bedenking is, dat ook aan de provincie alleen daarover, nu en later, altijd het beheer en bestuur zal toekomen. Hij acht het wijders zeer billijk dat de gehoefslaagden mede eene subsidie geven en vertrouwt dat Gedep daarop ten sterkste zullen aandringen. Bereids kan hij verzekeren, dat een aantal hunner zich daartoe reeds verbonden hebben. Indien sommige hunner daartoe niet mogten geneigd zijn, en er mogelijkheid mogt bestaan dat de polderbesturen, langs dien weg ressorteerende, ook deze weigerachtigen daartoe konden noodzaken bij meerderheid van stemgeregtigden, dan zou men er zelfs eene bepaalde voorwaarde van kunnen maken. Wanneer dit echter niet kan geschieden, dan zou het onredelijk zijn, om daarom de overigen en de gemeente Bunschoten in hunne uitzigten te leur te stellen.

De heer *Huydecoper* is ten volle bereid, na de inlichting van den heer *Laan*, de verpligting der prov. te erkennen. Het komt hem echter voor dat de mate van prov. belang van den weg verschilt naar deszelfs ligging en naar de plaatsen die er door verbonden worden, en hij zou het daarom in twijfel trekken of die weg op den duur voor de prov. van genoeg belang was, om er eene zoo groote bijdrage voor te geven, als men niet de voorwaarde stelt, dat voor het onderhoud geen verpligting op de prov. wordt geladen.

De *Voorz* wenscht de zaak niet gunstiger voor te stellen dan zij is, en zegt dat nu niet meer aan dat verlangen kan voldaan worden; immers die een werk maakt, zal dat ook wel moeten onderhouden. Spr. vraagt wie anders den weg zou moeten onderhouden, immers niet de gemeenten, die reeds ten tweedemale bijdragen, en de aangrenzende landeigenaren zullen er zich niet toe verbinden; de bijdragen waarover men onderhandelt zullen juist een afkoop bevatten van het onderhoud. Spr. meent, dat als de Staten aannemen, deze uitgaaf te doen, daarin ook vervat ligt, dat de prov. den weg onderneemt en onderhoudt.

De heer *v. Bel* deelt dat gevoelen. Wat de opbrengst betreft, die gelooft hij niet, dat in het eerst groot zal zijn, doch daar het een belangrijke weg is en de omliggende gemeenten er veel gebruik van zullen maken, vooral tot het vervoer van hooi, meent Spr., dat hij weldra meer zal opleveren. De meerderheid der komm. was voor het maken van den weg, vooral op de gronden door den heer *Laan* aangevoerd, doch zij meende ook, dat men eene grootere bijdrage moest trachten te verkrijgen, waarvan zij evenwel geen voorwaarde maakte, omdat men geen middel van dwang heeft. Wat Bunschoten betreft, die had het grootste belang bij dien weg, en toch gaf dit slechts weinig, want van *f* 2700 op de begrooting vermeld moest men aftrekken *f* 2000, die door de gemeente Hoogland werden gegeven; deed men dit, dan bleek dat Bunschoten slechts de geringe som van *f* 700 had gegeven; het is wel waar, wat de Voorz. zeide, dat er b[ij] moet gerekend worden wat het in 1832 heeft gegeven, doch men was toch van oordeel, dat he[t] meer had kunnen en moeten doen.

De heer *Huijdecoper* meende, dat de weg gee[n] prov. weg was volgens het reglem. op de wegen, e[n] dat Ged. St. dus de voorwaarden zouden kunne[n] stellen die zij noodig achtten; heeft Spr. hierin ge[-]dwaald, dan neemt hij zijne woorden terug, doc[h] zoo niet, dan zou hij Gedep. Staten tot het mak[en] van die voorwaarde willen uitnoodigen. Spr. me[ent] dat als de landeigenaren weten dat de prov. ver[-]pligt is tot het maken van den weg, zij niet zo[o] ligt hoogere bijdragen zullen geven, wijl zij wet[en] dat het werk toch tot stand komt; daarom zou h[ij] het wel wenschelijk achten te wachten tot men we[et] wat door deze zal worden bijgedragen.

De heer *Bastert* meent dat de weg geen prov. we[g] is, doch dat wordt als de prov. er subsidiën voo[r] aanvaardt en aanneemt hem te verbeteren. De be[lofte] in der tijd gedaan om den weg te helpen verb[e-]teren meent hij echter niet dat insluit het voo[rt-]durend onderhoud.

De beraadslagingen gesloten zijnde wordt deze p[ost] met 23 stemmen tegen die van den heer *Bas[tert]* aangenomen.

Afd. II en III en de volgende hoofdstukken [van] hoofdstuk II worden zonder omvraag goedgekeurd.

Vervolg hierna.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.